

Biologisk återställning av Vindelälven

Erfarenheter och utveckling senaste 15-åren

Daniel Holmqvist, Ume/Vindelälvens Fiskeråd

Finansiärer:

Europeiska kommissionen, Havs och Vattenmyndigheten,
Länsstyrelsen i Västerbotten, Umeå kommun, Vännäs
kommun, Vindelns kommun, Lycksele kommun, Sorsele
kommun, Arjeplogs kommun, Umeå universitet,
Ume/Vindelälvens Fiskeråd & Sveriges lantbruksuniversitet

www.vindelriverlife.se
www.vindelalvsfiske.se

Havs
och Vatten
myndigheten

Varför restaurering?

Den ideala miljön för laxen och den ideala miljön för timmerflottningen är varandras motsatser. Därför kommer varje åtgärd som förbättrar transporten av timmer ha en negativ effekt på laxen

(skriftligt yttrande från en fiskerättsägare längs Vindelälven 1928 till Vattendomstolen i Umeå)

Återställning 70-80-tal

- Upprepade “raka” trösklar och pooler
- Ca 30-40% av det upprepade materialet lades ut
- Bäckarna anpassades till sportfiskares behov (eg. fina fiskeplatser)
- Fiskutsättningar med begränsat genetiskt anpassat material
- Begränsad uppföljning och vetenskaplig dokumentation

Återställning 2015 = generell naturvård

- *Allt material läggs ut; sprängda strukturer ersätts med material från omkringliggande terräng*
- *Arbetet skall genomsyras av naturlighet; befintliga naturliga strukturer förstärks*
- *Utläggning av grov vedförna*
- *Restaurering av grusbottenar (salmonider & flodpärlmussla)*
- *Vetenskaplig uppföljning & dokumentation (strandzon → fisk)*
- *Mindre fiskutsättningar*
- *Skydd & förvaltning av våra vattendrag*

Från planering till praktiskt genomförande

Målbild!

Målbild mellanstort vattendrag?

Målbild fjällälv?

Hur restaurerar vi?

Grova block

Död ved

Grus

Holmforsen, Vindelälven före återställning

Holmforsen, Vindelälven efter återställning

Ruskträskbäcken, Vindelälven före återställning

Ruskräskbäcken efter åtgärd

Långforsen, Vindelälven före återställning

Långforsen, Vindelälven efter återställning

Djursjödammen (Hjuksån) före åtgärd

Djursjödammen (Hjuksån) efter åtgärd

Holmtjärnsdammen (Vormbäcken) före åtgärd

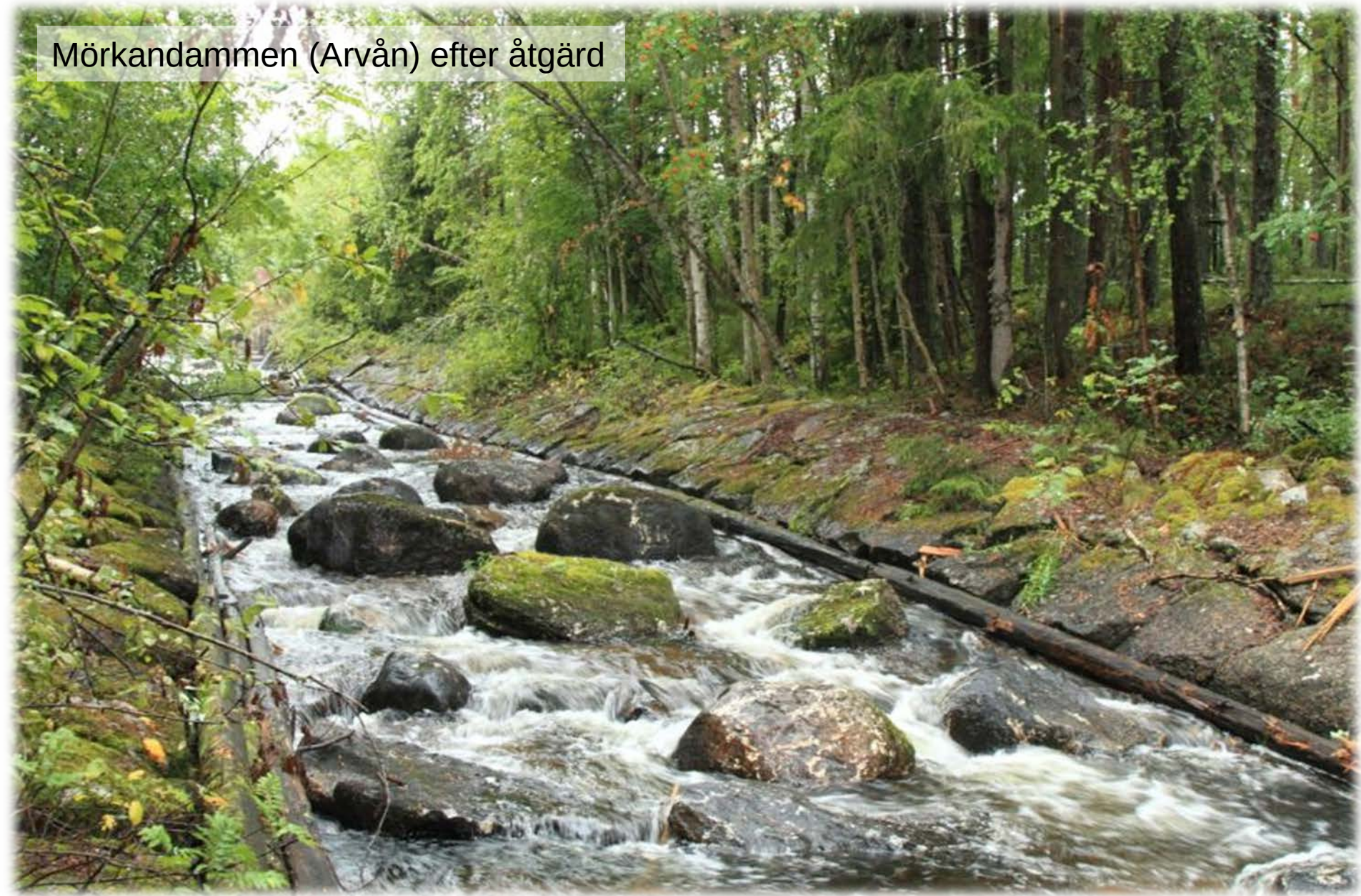
Holmtjärnsdammen (Vormbäcken) efter åtgärd

Mörkandammen (Arvån) före åtgärd

Mörkandammen (Arvån) efter åtgärd

Lekområde Ruskträskbäcken (naturligt grus- Hartijoki)

Lekområde Akersbäcken (utkört grus- Hartijoki)

Arealer som påverkats av miljöåterställningen i Vindelälvens avrinningsområde

Summa biotopvårdad areal

Älven: **37,5ha**

Summa återvunnen areal prod. yta

Älven: **17ha**

Summa biotopvårdad areal

Vindel River LIFE: **37,9ha**

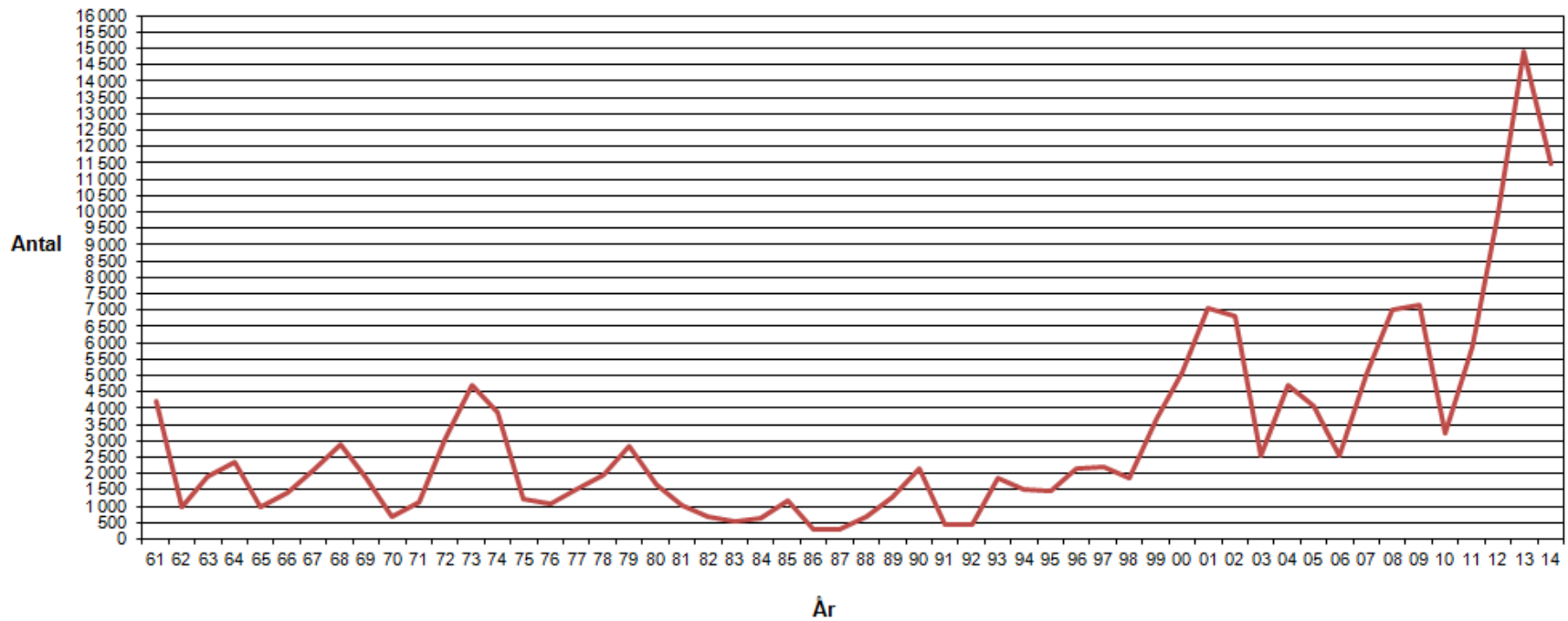
Summa återvunnen areal prod. yta

Vindel River LIFE : **20,7ha**

Totalt har alltså ~37ha högproduktiva miljöer för lax och öringungar återvunnits; Sävaråns hela produktionsareal ligger på 21ha, Rickleåns 15ha och Ljungan 17ha (ICES 2014)!

Den potentiella produktionsökningen är >10 000laxsmolt vid en produktion om 300smolt/ha.

Norrfors fisktrappa uppvandring lax 1961-2014

Prognos 2014 20 000st!? Maxproduktion?

**Konstaterade
lekområden:
hela Vindelälven,
Laisälven tom
Gargesonforsen (flera
sidovattendrag)**

*Produktion idag (ICES 2014)
1242ha 346 000smolt*

*Ej medräknade ytor ~500ha ~140 000smolt
Underskattning om ca 40%*

**Kärnområde laxlek dvs. områden med
höga tätheter av laxungar Vindeln,
Storforsen, Vindelgransele tom. Sandforsen**

Viktiga delområden:

Långforsen (Vännäs)

Nedre Vindelnforsarna

Ekorrselse

Mårdsele

Vormsele/Björksele

Blattnicksele-Stensund

**Några större sidovattendrag
med konstaterad laxförekomst**

Kulbäcken

Ruskträskbäcken

Rågobäcken

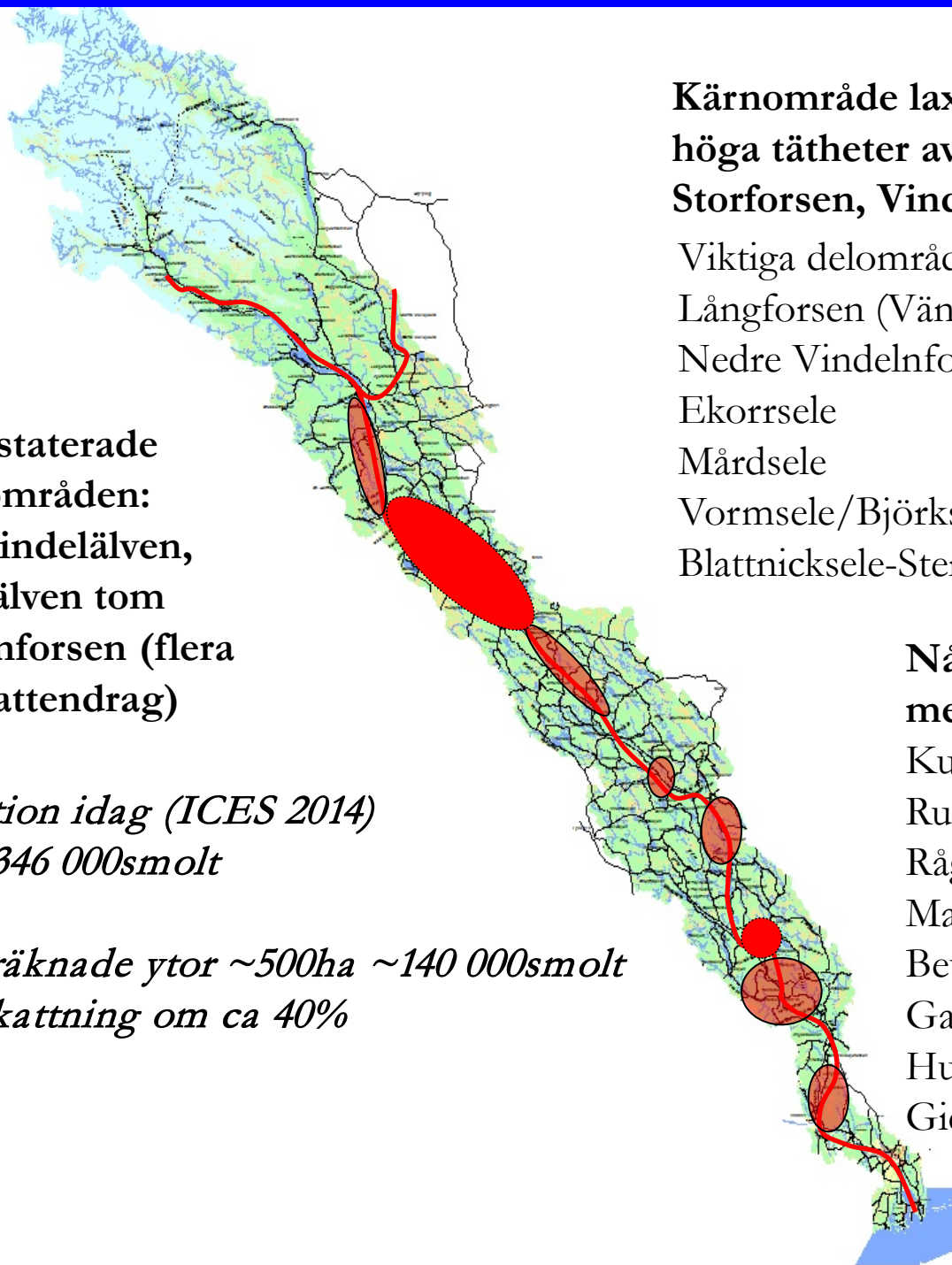
Mattjokkbäcken

Beukabäcken

Gargån

Huftabäcken

Giertsbäcken

Det spelar ingen roll hur mycket sten, grus eller död ved som läggs ut om fiskbestånden inte hinner reproducera sig innan de beskattas bort. En hållbar förvaltning måste grundas på vattnets naturliga produktionsförmåga!

Tack för mig!
daniel.holmqvist@lycksele.se